

Pampuch Wojciech Albert Adrian Józef (1800-1866)

Pochodzący ze Śląska badacz flory Wielkopolski

Urodził się 15 kwietnia 1800 roku w Biadaczu (Biadacz, Kreuzwalde) na Opolszczyźnie, w rodzinie wolnego chłopa Wawrzyńca Pampucha i Marii Rink. W latach szkolnych opiekował się nim Jan Pampuch, prawdopodobnie stryj, sołtys Dobrzeńca Małego (Klein Döbern) koło Opolą. Początkowo uczył się w Gliwicach. W roku 1824 zdał egzamin dojrzałości w Gimnazjum św. Macieja we Wrocławiu i rozpoczął studia na Wydziale Teologii Katolickiej tamtejszego uniwersytetu. Rok później przeniósł się na Wydział Filozoficzny, na którym obok filologii klasycznej i romańskiej studiował też botanikę pod kierunkiem prof. L. Ch. Treviranusa.

Ukończywszy w roku 1828 studia, pracował w latach 1830-34 w Królewskim Katolickim Gimnazjum w Gliwicach (Gleitwitz). W roku 1835 przeniósł się do gimnazjum w Trzemesznie (Tremessen) w Wielkopolsce, gdzie we wszystkich klasach uczył historii naturalnej, zaś w niższych klasach – łaciny, polskiego, francuskiego, niemieckiego, geografii i innych przedmiotów. Wiele uwagi poświęcał botanice, której uczył według własnego, niezwykle nowoczesnego w owym czasie programu, za który w latach 1839-50 był kilkakrotnie nagrodzony. Wykorzystywał zajęcia szkolne do praktycznego wpajania uczniom wiedzy botanicznej poprzez wycieczki organizowane dla zbierania roślin do zielników. Jego uczniami byli m.in. dwaj późniejsi wybitni floryści wielkopolscy – Ferdynand Marten i Józef Szafarkiewicz. Pampuch był drugim, po Wojciechu Adamskim, polskim florystą w Wielkopolsce.

W opublikowanej w języku niemieckim w roku 1840 w Trzemesznie pracy „Flora Tremesnensis” wymienił 1370 gatunków roślin naczyniowych i niższych z powiatu gnieźnieńskiego, mogileńskiego, inowrocławskiego, szubińskiego i wągrowieckiego, bez podania informacji o stanowiskach roślin, co stało się przyczyną ostrej krytyki tej pracy przez późniejszych badaczy. Informacje o stanowiskach zamieścił jednak w rękopisie analogicznego, napisanego w języku polskim opracowania „Flora Posnaniensis”. W roku 1841 wydał w Trzemesznie mały podręcznik do nauki botaniki pt. „Leitfaden für den Unterricht in der Botanik auf den höheren Lehranstalten des Grossherzogtums Posen”, w którym podał łacińską i polską terminologię morfologiczno-anatomiczną roślin, a w zakończeniu przykładowe diagnozy pięciu gatunków przetacznika w języku polskim. Ponadto był autorem pracy „Darstellung des philosophischen Gehalts von Plato's Menon und Würdigung der gegen die Echtheit dieses Gesprächs in neuerer Zeit erhobenen Zweifel” (10 Jahresbericht über das Königliche Katholische Gymnasium zu Trzemeszno 1848/49) poświęconej filozofii greckiej.

Był żonaty z Amalią Gaertner, z którą miał dwóch synów i pięć córek. W roku 1852 powołany został na członka sądu przysięgłych w Gnieźnie. W kwietniu 1857 roku przeszedł na emeryturę i zamieszkał wraz z rodziną u swego syna, Wojciecha, na probostwie w Pawłowicach koło Leszna, gdzie zmarł 29 czerwca 1866 roku. W Liceum Ogólnokształcącym w Trzemesznie zachował się do dziś jego zielnik – „Herbarium Vivum. Centuria prima”.

Źródła:

Dzięczkowski A. 1980. Pol. St. Biogr. 25. S. 109.

Dzięczkowski A. 1987. St. Biol. Pol. S. 410.

Pfuhl F. 1901-1902. Zeitschr. Naturw. Ver. Posen. Bot. Abt. 8. S. 17-24, 38-46.

Pfuhl F. 1907. Zeitschr. Naturw. Ver. Posen. Bot. Abt. 14. S. 21-26.

Szafranówna H. 1933. Przyczyunki do historii badań flory poznańskiej. Poznań. S. 23-24.